

ผลของความเข้มข้น ซีไอที ที่เข้าระบบต่อการกำจัดฟอสฟอรัส
ในกระบวนการออกซิเดชันแบบแอนแอโรบิก-แอโรบิก

นางสาวเพชรงาม เดชวรรณสิทธิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-979-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018502 117210456

EFFECT OF INFLUENT COD CONCENTRATION ON PHOSPHORUS REMOVAL
IN THE ANAEROBIC - AEROBIC ACTIVATED SLUDGE PROCESS

Miss Phetngam Dechwannasit

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering
Department of Environmental Engineering

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-979-4

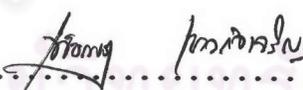
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของความเข้มข้น ซีโอที ที่ใช้ระบบต่อการกำจัดฟอสฟอรัส
ในกระบวนการแอกติเวตเตดสลัดจ์แบบแอนแอโรบิก-แอโรบิก
โดย นางสาวเพชรงาม เดชวรรณสิทธิ์
ภาควิชา วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอด

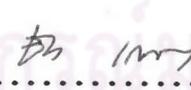
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

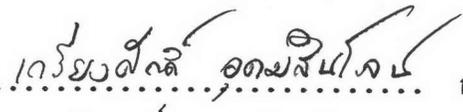

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ทวี จิตไมตรี)

..... กรรมการ
(ดร. เพ็ชรพร เชาวกิจเจริญ)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอด)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เพชรงาม เศรษฐวรณสิทธิ์ : ผลของความเข้มข้น ซีโอดี ที่เข้าระบบต่อการกำจัดฟอสฟอรัส
ในกระบวนการแอกติเวตเตดสลัดจ์แบบแอนแอโรบิก-แอโรบิก (EFFECT OF INFLUENT COD
CONCENTRATION ON PHOSPHORUS REMOVAL IN THE ANAEROBIC-AEROBIC ACTI-
VATED SLUDGE PROCESS) อ.ที่ปรึกษา : ดร.เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์, อ.ที่ปรึกษาร่วม :
รศ.ดร.ธีระ เกรอต, 114 หน้า . ISBN 974-581-979-4

ระบบแอกติเวตเตดสลัดจ์แบบแอนแอโรบิก-แอโรบิกที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยถังแอน-
แอโรบิก 2 ถังวางเรียงกันแบบอนุกรมตามด้วยถังแอโรบิก 1 ถัง น้ำเสียที่ใช้ในการวิจัยเป็นน้ำเสียสัง-
เคราะห์ซึ่งมีค่าความเข้มข้นฟอสฟอรัส 10 มิลลิกรัมต่อลิตร อัตราการบ่อน้ำเสียเข้าถังแอนแอโรบิกที่ 1
เท่ากับ 24 ลิตรต่อวันและอัตราหมุนเวียนตะกอนกลับสู่ถังแอนแอโรบิกที่ 1 เท่ากับ 36 ลิตรต่อวันในทุกการ
ทดลอง ในการทดลองกำหนดค่าอายุตะกอนถูกควบคุมเท่ากับ 6 วันเท่ากันทุกการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ชุด โดยเปลี่ยนแปลงค่าความเข้มข้น ซีโอดี ที่เข้า-
ระบบให้มีค่าเท่ากับ 200, 400 และ 600 มิลลิกรัมต่อลิตร ในการทดลองชุดที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

จากการทดลองพบว่า ระบบแอกติเวตเตดสลัดจ์แบบแอนแอโรบิก-แอโรบิกที่ใช้ในการทดลองมี-
ความสามารถในการกำจัดฟอสฟอรัสได้กล่าวคือ ประสิทธิภาพในการกำจัดฟอสฟอรัสของระบบมีค่าเท่ากับ
ร้อยละ 4.84, 32.01 และ 49.12 ตามลำดับ อีกทั้งมีความสามารถกำจัด ซีโอดี ได้เป็นอย่างดีกล่าวคือ
ประสิทธิภาพในการกำจัด ซีโอดี ของระบบมีค่าเท่ากับร้อยละ 95.18, 97.73 และ 98.12 ตามลำดับ
นอกจากนี้ยังพบว่าไม่ปรากฏการจมตัวไม่ลงของตะกอนตลอดการวิจัย น้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วจากถังตกตะกอน
มีลักษณะใสมีค่าความเข้มข้น ซีโอดี ต่ำเท่ากับ 10.02, 9.15 และ 11.57 มิลลิกรัมต่อลิตรในการทดลอง
ชุดที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
สาขาวิชา วิศวกรรมสุขาภิบาล
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต เพชรงาม เศรษฐวรณสิทธิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 10 เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ธีระ เกรอต

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C216332 : MAJOR ENVIRONMENTAL ENGINEERING

KEY WORD : ACINETOBACTER/ACTIVATED SLUDGE PROCESS/PHOSPHORUS REMOVAL

PHETNGAM DECHWANNASIT : EFFECT OF INFLUENT COD CONCENTRATION ON PHOSPHORUS REMOVAL IN THE ANAEROBIC-AEROBIC ACTIVATED SLUDGE PROCESS. THE-
SIS ADVISOR : KRIENGSAK UDOMSINROT, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASSO.
PROF. THEERA KAROT, Ph.D. 114 pp. ISBN 974-581-979-4

Anaerobic-aerobic activated sludge system used in this research consisted of two anaerobic tanks in series and followed by one aerobic tank. Wastewater used in this research was synthetic wastewater with a phosphorus concentration of 10 mg/l. Wastewater was fed into the first anaerobic tank at a flow rate of 24 litre/day. The return sludge was fed back into the first anaerobic tank at a flow rate of 36 litre/day in all experiments. The sludge age was also controlled at a period of 6 days.

This research was divided into three experiments by varying the influent COD concentration to be 200, 400, and 600 mg/l for the first, second, and the third experiments, respectively.

From the result, it was found that the system provided capability in the phosphorus removal with the removal efficiency of 4.84%, 32.01%, and 49.12% for the first, second, and the third experiments, respectively. The system also provided a high capability in the COD removal with the removal efficiency of 95.18%, 97.73%, and 98.12% for the first, second, and the third experiments, respectively. Moreover, the bulking was not present in all experiments. It was also found that the treated effluent from the sedimentation tank was clear and having low COD concentration of 10.02, 9.15, and 11.57 mg/l in the first, second, and the third experiments, respectively.

ภาควิชา.....วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม.....
สาขาวิชา.....วิศวกรรมสุขาภิบาล.....
ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....โพธิ์งาม โพธิ์งาม.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ดร.อภัยสิทธิ์ อุดมสินโรต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....ดร.โพธิ์งาม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอต และดร.เกรียงศักดิ์ อุดมสินโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ท่านกรุณาให้คำชี้แนะ และอบรมสั่งสอนต่าง ๆ อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อให้ผู้วิจัยเกิดแนวความคิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในทุก ๆ ด้านแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม และเพื่อนทุกท่านที่ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง งานวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันเป็นปัจจัยอันสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นรูปเล่มออกมาได้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

คุณความดีหรือประโยชน์ทั้งหลายของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณสูงสุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญเรื่อง	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูป	ฏ
สัญลักษณ์คำย่อ	ท
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 คำนำ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
2. ทฤษฎีของกระบวนการบำบัดน้ำเสียแบบแอกติเวตเตดสลัดจ์	3
2.1 แนะนำกระบวนการ	3
2.2 กลไกในการทำงาน	4
2.3 การเกิดแอกติเวตเตดสลัดจ์	6
2.3.1 ขั้นส่งถ่าย (Transfer step)	7
2.3.2 ขั้นเปลี่ยนรูป (Conversion step)	7
2.3.3 ขั้นรวมตะกอน (Flocculation step)	7
2.4 จุลชีววิทยาของแอกติเวตเตดสลัดจ์	7
2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของระบบ	8
2.5.1 ความเข้มข้นของสารอินทรีย์ในน้ำเสีย	8
2.5.2 อาหารเสริม	9
2.5.3 ออกซิเจนละลายน้ำ	9

	หน้า
2.5.5 ค่าพีเอช	10
2.5.6 สารเป็นพิษ	10
2.5.7 อุณหภูมิ	10
2.5.8 การกวน	11
2.5.9 อัตราการไหลของน้ำเสีย	11
2.6 ขั้นตอนในการพัฒนากระบวนการ	11
3. การกำจัดฟอสฟอรัสโดยกระบวนการแอดดิเวตเตดสลัดจ์	
แบบแอนเอโรบิก-แอโรบิก	14
3.1 การพัฒนาของกระบวนการ	14
3.2 หลักการทำงานของกระบวนการ	14
3.2.1 การปลดปล่อยฟอสเฟต	15
3.2.2 การดูดกลืนฟอสเฟต	16
3.2.3 จุลินทรีย์ที่สามารถสะสมฟอสเฟต	16
3.2.4 แนวคิดทางชีวเคมีเกี่ยวกับการกำจัดฟอสฟอรัส	17
3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการ	18
3.3.1 ความเข้มข้น ซีโอดี ที่เข้าระบบ	18
3.3.2 ภาระบรรทุก บีโอดี	19
3.3.3 การเติมอะซิเตด	19
3.3.4 ไนเตรท	19
3.3.5 ระยะเวลาที่เก็บตะกอน	20
3.3.6 ระยะเวลาเติมอากาศ	20
3.3.7 ค่าพีเอชของน้ำเสีย	20
3.3.8 อุณหภูมิ	20
3.3.9 การออกแบบถังตกตะกอนและความสามารถในการตกตะกอนของสลัดจ์	21
3.3.10 ค่าออกซิเจนละลายน้ำในช่วงแอโรบิก	21
3.3.11 การเติมอากาศที่มากเกินไปให้แก่ตะกอนเว็ชกัลบ	22
3.3.12 ระยะเวลาที่เก็บ	22

	หน้า
3.4 การศึกษาที่ผ่านมา	22
3.4.1 กระบวนการ Phostrip	23
3.4.2 กระบวนการ Phoredox	24
3.4.3 กระบวนการ A/O	25
3.4.4 กระบวนการ UCT	26
3.4.5 The Activated Primary Concept	26
4. แผนการทดลองและการวิจัย	28
4.1 แผนการทดลอง	28
4.2 การเตรียมน้ำเสียสังเคราะห์	29
4.3 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง	30
4.3.1 ถังเก็บน้ำเสียสังเคราะห์	30
4.3.2 เครื่องสูบน้ำเสียเข้าระบบและเครื่องสูบน้ำออกกลับ	30
4.3.3 ถังแอมโมโรบิค 1 และ 2	31
4.3.4 ถังแอมโรบิค	32
4.3.5 ถังตกตะกอน	33
4.3.6 ท่อเข้าและท่อออก	33
4.4 การติดตั้งเครื่องมือและหลักการทำงาน	33
4.4.1 การติดตั้งเครื่องมือและหลักการทำงานของกระบวนการ แอกติเวตเต็ดสลัดจ์แบบแอมโมโรบิค-แอมโรบิค	33
4.5 การเก็บตัวอย่างและการวิเคราะห์	35
4.5.1 การเก็บตัวอย่างน้ำ	35
4.5.2 การวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำ	36
4.6 การควบคุมการทดลอง	37
4.6.1 การควบคุมอายุตะกอนของระบบ	37
5. ผลการวิจัยและการวิจารณ์ผล	39
5.1 การเริ่มต้นเลี้ยงจุลินทรีย์ (Start Up)	39

	หน้า
5.2 ผลการวิจัยของกระบวนการแอคติเวตเตดสลัดจ์แบบแอนเอโรบิก-แอโรบิก ...	39
5.2.1 ผลการทดลองในแต่ละการทดลอง	40
5.2.1.1 การทดลองที่ 1	40
5.2.1.2 การทดลองที่ 2	40
5.2.1.3 การทดลองที่ 3	41
5.3 ซีโอดี และประสิทธิภาพในการกำจัด ซีโอดี	60
5.4 ฟอสฟอรัสและประสิทธิภาพในการกำจัดฟอสฟอรัส	61
5.4.1 ฟอสฟอรัสทั้งหมด (Total-Phosphorus)	61
5.4.2 ออร์โธฟอสเฟต (Ortho-Phosphate)	62
5.5 ตะกอนแขวนลอย (MLSS)	64
5.6 Phosphorus content (Px)	65
5.7 ลักษณะของจุลินทรีย์ที่พบในการทดลอง	66
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	70
6.1 บทสรุป	70
6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก ตารางข้อมูลดิบของตัวแปรต่าง ๆ	76
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเข้มข้นของน้ำที่ผ่านกระบวนการแล้วด้วย กระบวนการกำจัดฟอสฟอรัส โดยวิธีทางชีววิทยาต่าง ๆ	27
4.1 แผนการทดลอง	29
4.2 ส่วนประกอบของน้ำเสียสังเคราะห์	30
4.3 ตัวแปรและความถี่ในการวิเคราะห์	36
5.1 แสดงค่าพารามิเตอร์ควบคุมที่สำคัญของการทดลองทั้ง 3 การทดลอง	40
5.2 แสดงค่าของพารามิเตอร์ต่าง ๆ ที่วัดได้ตลอดการทดลองที่ 1 (SCOD = 200 mg/l) และแสดงค่าประสิทธิภาพในการกำจัด	42
5.3 แสดงค่าของพารามิเตอร์ต่าง ๆ ที่วัดได้ตลอดการทดลองที่ 2 (SCOD = 400 mg/l) และแสดงค่าประสิทธิภาพในการกำจัด	43
5.4 แสดงค่าของพารามิเตอร์ต่าง ๆ ที่วัดได้ตลอดการทดลองที่ 3 (SCOD = 600 mg/l) และแสดงค่าประสิทธิภาพในการกำจัด	44
5.5 แสดงค่าเฉลี่ย ซีโอดี ที่เข้าระบบจริง และประสิทธิภาพในการ กำจัด ซีโอดี ของถังแอมเอโรบิค ถังแเอโรบิค และระบบรวม	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า	
2.1	หลักการดำเนินงานของกระบวนการแอกติเวตเตดสลัดจ์	3
2.2	ปฏิกิริยาและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน กระบวนการบำบัดทางชีววิทยาแบบไม่ต่อเนื่อง	5
3.1	กระบวนการ Phostrip (Eckenfelder, 1985)	24
3.2	กระบวนการ Phoredox (Eckenfelder, 1985)	25
3.3	กระบวนการ A/O (Anaerobic-Oxic process)	25
3.4	กระบวนการ UCT (Eckenfelder, 1985)	26
3.5	The Activated Primary Concept (Eckenfelder, 1985)	27
4.1	ถังแอมเอโรบิค	31
4.2	ถังเอโรบิค	32
4.3	ถังตกตะกอน	33
4.4	Flow Diagram ของระบบที่ใช้ในการวิจัย	34
5.1	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่า ซีโอดี ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 1	45
5.2	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าฟอสฟอรัสทั้งหมดที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 1	46
5.3	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าออร์โธฟอสเฟตที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 1	47
5.4	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าความเข้มข้นตะกอนแขวนลอยที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 1	48
5.5	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่า Phosphorus content ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 1	49
5.6	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่า ซีโอดี ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 2	50
5.7	แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าฟอสฟอรัสทั้งหมดที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 2	51

รูปที่	หน้า
5.8 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าออร์โทฟอสเฟตที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 2	52
5.9 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าความเข้มข้นตะกอนแขวนลอยที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 2	53
5.10 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่า Phosphorus content ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 2	54
5.11 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่า ซีโอดี ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 3	55
5.12 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าฟอสฟอรัสทั้งหมดที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 3	56
5.13 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าออร์โทฟอสเฟตที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 3	57
5.14 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าความเข้มข้นตะกอนแขวนลอยที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 3	58
5.15 แสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่า Phosphorus content ที่ตำแหน่งต่าง ๆ ของการทดลองที่ 3	59
5.16 แสดงค่าประสิทธิภาพการกำจัดฟอสฟอรัสของการทดลองทั้ง 3 การทดลอง	63
5.17 แสดงค่าความเข้มข้นเฉลี่ยของตะกอนแขวนลอย ของการทดลองทั้ง 3 การทดลอง	64
5.18 แสดงค่า Phosphorus content เฉลี่ยของการทดลองทั้ง 3 การทดลอง	66
5.19 แสดงลักษณะของจุลชีพที่พบในการทดลอง	68
5.20 แสดงลักษณะของจุลชีพที่พบในการทดลอง	69

สัญลักษณ์คำย่อ

AER	Aeration tank of the continuous flow experiments
AN	Anaerobic tank of the continuous flow experiments
BOD	Biochemical oxygen demand , mg/l
COD	Chemical oxygen demand , mg/l
DO	Dissolved oxygen , mg/l
EFF	Effluent of the continuous flow experiments
HRT	Hydraulic Retention Time , h
INF	Influent of the continuous flow experiments
MLSS	Mixed Liquor Suspended Solids , mg/l
MSG	Monosodium glutamate
NO ₂ -N	Nitrite Nitrogen , mg/l
NO ₃ -N	Nitrate Nitrogen , mg/l
PO ₄ -P	Orthophosphorus , mg/l
Px	Phosphorus contents of the sludge , % as SS
SCOD	Soluble COD , mg/l
SRT	Solids retention time , d
SS	Suspended Solids , mg/l
TP	Total phosphorus , mg/l
UCT	University of Cape Town

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย